

De beste zorg ter wereld

Of valt er nog wel wat te verbeteren?

Martien Bouwmans

Mei 2021

Academie
Nieuwezorg

Tegenspraak, tegenstelling

Is onze zorg nu goed of niet?

Onderzoek trouw (23/2-21):

- ▶ 81% van de bevolking wil de marktwerking in de zorg afschaffen
- ▶ 63% vindt dat we de beste zorg ter wereld hebben

Waar komt discrepantie vandaan?

- ▶ Veel mist en mystificaties over de zorg
- ▶ Grote belangen, veel geld :
- ▶ We moeten ontrafelen: wie speelt welke rol, met welk belang

Wie krijgt de *schuld* van de problemen?

“de “bezuinigingen”, de zorgverzekeraars, de “marktwerking in de zorg”, de “doorgeschoten” marktwerking,

- ▶ Wat wordt bedoeld? Wat is waar?

Het is de beste zorg

- ▶ Toegang gelijk: ambulance > SEH
- ▶ Naar inkomen gefinancierd
- ▶ Groot pakket
- ▶ Goed opgeleid personeel, technisch hoogstaande zorg
- ▶ Iedereen heeft een huisarts (zonder eigen risico)
- ▶ Korte wachttijden, gemiddelde leeftijd hoog, sterftcijfers laag

Er kan zoveel beter

- ▶ Ziekenhuis: door efficiëncyslag moeten verpleegkundigen hard werken, matige beloning
- ▶ Medisch georiënteerd (problemen liggen elders)
- ▶ Uniforme zorg (geen rekening etniciteit)
- ▶ Geen *familiezorg* meer, veel geprofessionaliseerd
- ▶ Veel vormen van specialisatie
- ▶ Duur
- ▶ Preventie mager ontwikkeld
- ▶ Uitwisseling medische gegevens belabberd
- ▶ Ondoelmatige organisatie. Inzoomen:

Organisatie is in-efficient

- ▶ In het ziekenhuis: talloze poliklinieken, wachtkamers, balie
- ▶ In de eerstelijnszorg:
  - kleine ondernemers, eigen “winkels, eigen contract, zelfstandig declareren
  - ondernemers verkopen producten: uurtje factuurtje, verrichtingen, zittingen
  - staan niet graag werk af aan anderen; werken samen bij eigen voordeel
  - gevolg: veel energie moet gestoken in samenwerking bevorderen

Huidige organisatie eerstelijnszorg is absolute sta-in-de-weg voor substitutie en verbinding met sociaal domein

Verschillende perspectieven kleuren opvatting over “beste zorg of niet”

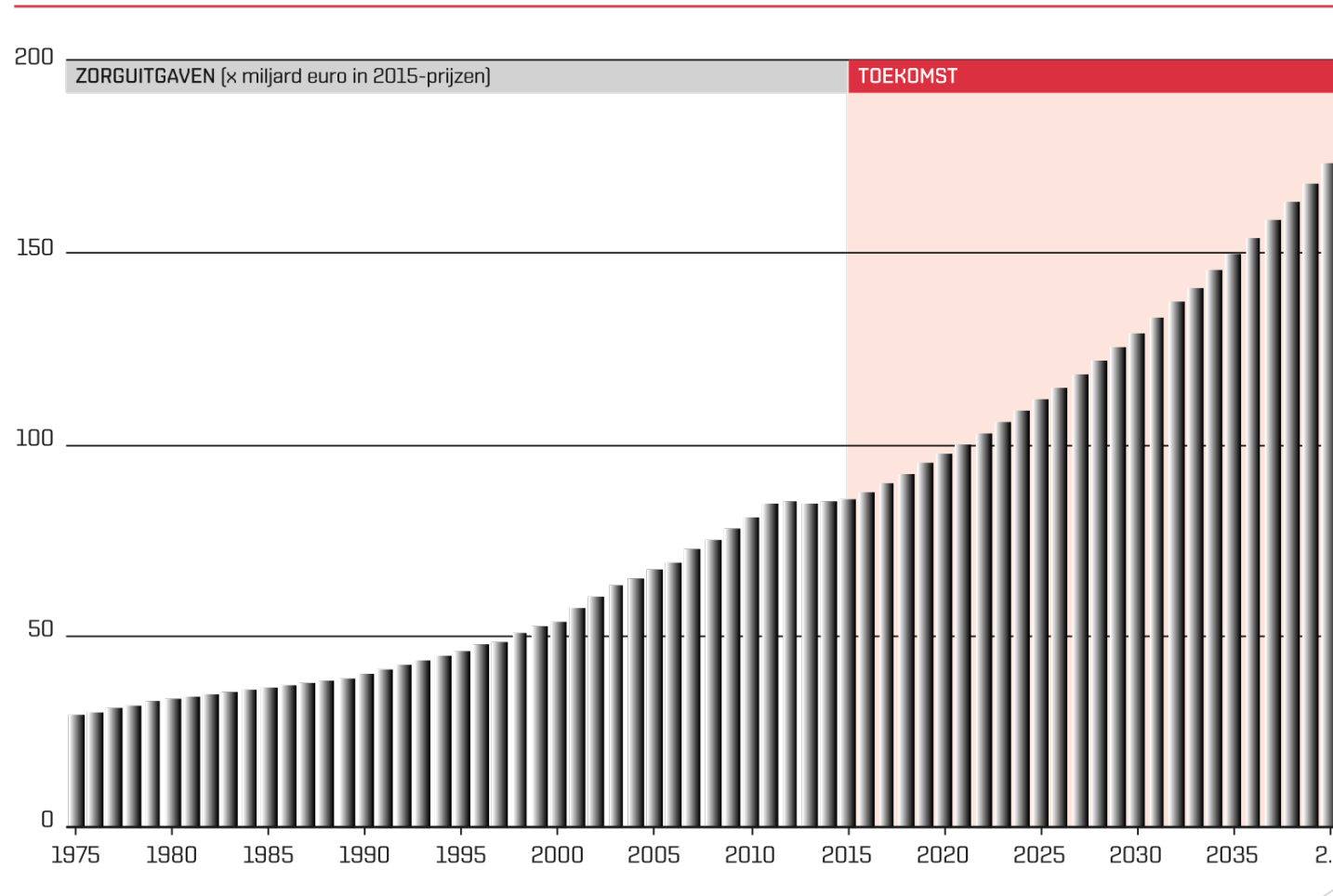
- ▶ Belangen zijn groot, veel geld

Vragen/geropperde oorzaken van de problemen nalopen:

1. is er bezuinigd?
2. Is er marktwerking in de zorg, is dat erg/nieuw? Wat wordt bedoeld?
3. Doen de zorgverzekeraars het zo slecht? De overheid het zoveel beter?

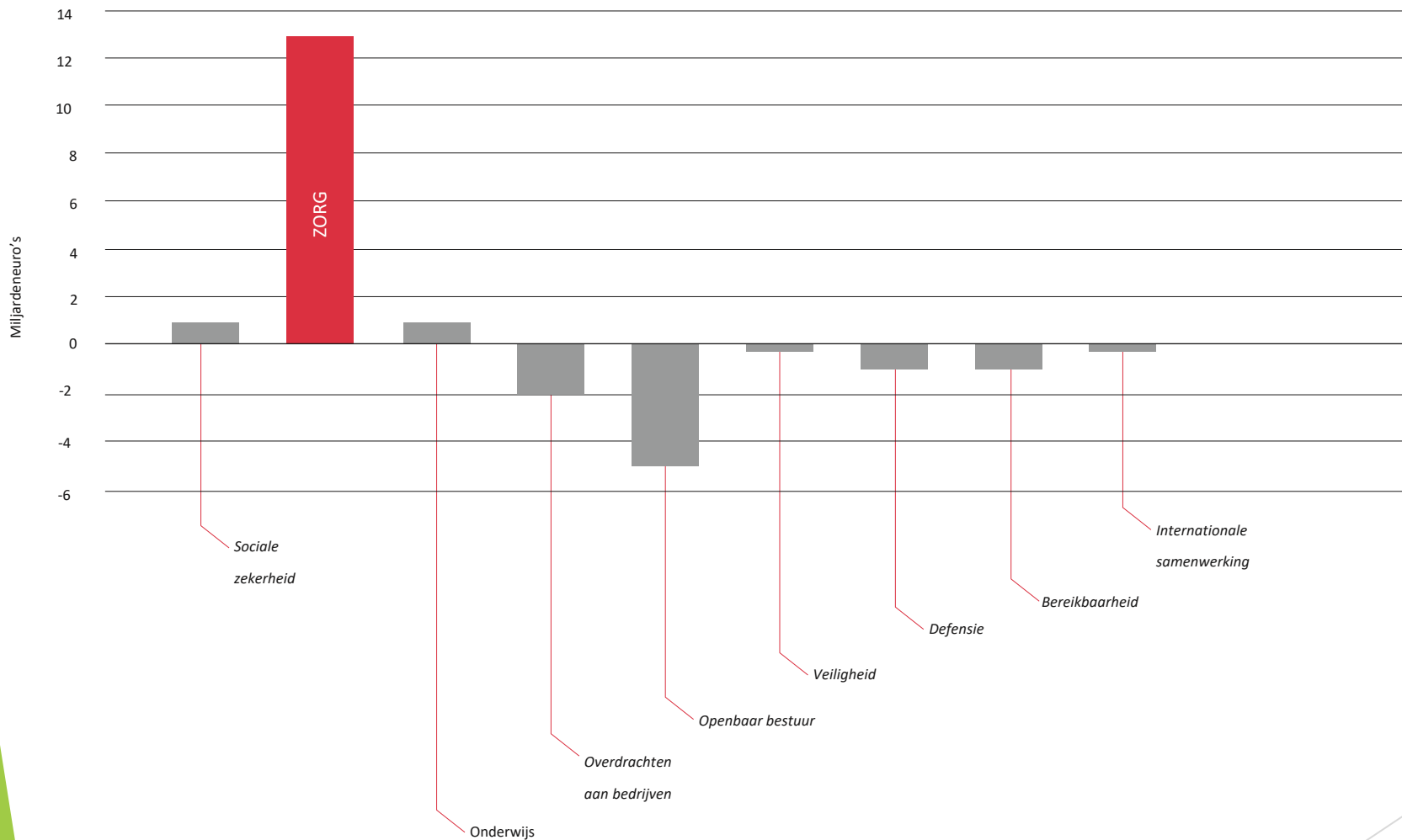
Wat is het probleem dat moet worden opgelost?

1. Is er bezuinigd?

Uitgaven 2011-2015

2. Marktwerving in de zorg

Er is altijd vraag en aanbod

- ▶ *Countervailing power* tussen 3 belangrijkste spelers: 3 markten
- ▶ Systeem om te organiseren, toegang te regelen, beschikbare zorg te verdelen

2006: stelselwijziging: *gereguleerde* marktwerving

compromis ziekenfonds - particulier

Balans tussen marktelementen en regulering

Lang onduidelijk: sociale verzekering met marktelementen of
particuliere polis met publieke randvoorwaarden?

Particuliere polis?

3 kernbegrippen binnen verzekeren:

- ▶ Wie?: acceptatieplicht; iedereen verzekeren
  - ▶ Wat?: basispakket door overheid vastgesteld
  - ▶ Hoe?: geen premiedifferentiatie, eigen risico
-
- ▶ Stelsel van risicoverevening maakt risicoselectie irrelevant

Behoefte aan om veranderingen

- ▶ *Marktwerking* afschaffen, verminderen: waar dan? En waarom?

Tussen zorgverzekeraars?

- ▶ Keuze tussen zorgverzekeraars (1x pj) zet druk op zorgverzekeraars: zorginkoop (ivm nominale) premie, klantenservice, zorgbemiddeling

Tussen zorgaanbieders?

- ▶ In de kern: marktwerking is kwaliteit inzichtelijk maken.
- ▶ Voorbeeld: Hamburg: prostaatkanker
- ▶ Discrepantie: 60% is tegen concurrentie tussen ziekenhuizen, maar willen weten waar beste ziekenhuis staat

Terug naar de regio, samenwerking en samenhang

Waar: met name in de eerstelijnszorg, terug naar het “lokale”; ervaren gebrek aan samenwerking en samenhang.

Waarom behoefte aan méér samenwerking/samenhang lokaal:

stelselwijziging 2015: AWBZ>WLZ, wijkverpleging naar ZVW, WMO groeit

Roep om afstemming lokaal groeit

Gereguleerde marktwerking maakt méér reguleren in plaats van marktwerking mogelijk. Nodig na 10 jaar Rutte: balans is doorgeslagen

Op 3 terreinen samenwerking essentieel

- ▶ As huisartsenzorg- wijkverpleging- sociaal domein met name ouderenzorg: zorg en ondersteuning
- ▶ Een sluitende GGZ-keten realiseren: beddenreductie, ambulantisering, begeleiden en behandelen in de wijk, wonen maar ook: 18- 18+, verwarde personen, jeugd-GGZ
- ▶ Preventie bevorderen en afstemmen: gemeente en ZVW hebben eigen verantwoordelijkheden.

Hoe samenwerking/samenhang bevorderen:

Politieke partijen zijn verdeeld:

Regiovisie, regiobeeld, regiobudget; zorgverzekeraars omvormen tot fondsen, doorzettingsmacht, stelselwijziging. Maar ook: balans door meer reguleren, met contract werken bevorderen

Fonds in plaats van zorgverzekeraar?

Is terug naar regionale ziekenfonds? Marktwerving tussen zorgverzekeraars geeft dynamiek: op straffe verliesverzekerden; zorgkosten, klantenservice en zorgbemiddeling

Hoe wel?

Samenwerking wettelijk vastleggen; *positieve gezondheid* bevorderen; meer sturing en regie bij gemeente(n) en zorgverzekeraar(s)

Daarvoor nodig:

gemeenten clusteren; zorgverzekeraars “volgen” marktleider

3 Opgaven voor de toekomst

1. Substitutie (zorg op de juiste plek)

Vraagt om: aanspreekpunt eerstelijnszorg voor ziekenhuizen

lastig: domeinstrijd

2. Organisatie eerstelijnszorg : door gemeente en zorgverzekeraar te laten sturen/regie, met name op organisatie/infrastructuur.

Doel: grootschaliger (ivm substitutie) en vanwege verbinding met sociaal domein. Gemeenten en ziekenhuis hebben één aanspraakpunt nodig

3. preventie.

vraagt afstemming gemeenten-zorgverzekeraar. Andere bekostiging

Concreet

- ▶ Regie/sturing gemeenten en zorgverzekeraars versterken is contra de tijdsgeest. Verbindt wel meer het publieke met het private” domein”.
  - ▶ Dringt ook *marktwerking* terug. Vergroot rol (lokale) overheid
  - ▶ Corona leert; soms meer sturing/regie nodig. Minder “gepolder“
-
- ▶ Voorbeeld hoe meer regie/sturing:
Merwedekanaalzone Utrecht

Zorgstelsel ontrafeld

<https://www.deurechtseboekenbar.nl/product/pre-order-het-zorgstelsel-ontrafeld-martien-bouwmans/>

[BSL Shop | Het zorgstelsel ontrafeld](#)